Mottagare
Revisionen

Revisionsrapport ”Granskning av ekonomistyrning”

Revisionen har via KPMG genomfört granskning av ekonomistyrning.

På ett övergripande plan har syftet med granskningen varit att bedöma om kommunstyrelsens ekonomistyrning är tillräcklig. Revisionens samlade bedömning är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning är otillräcklig.

Nedan följer revisionens rekommendationer med yttrande från kommunstyrelsen:

Revisionens rekommendation:
Att vidta tillräckliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Kommunstyrelsens yttrande:
Kommunstyrelsen instämmer **delvis** med revisionens rekommendation.

Utifrån kommunallagen så är det odiskutabelt att kommunstyrelsen ska tillse att kommunen redovisar ett positivt resultat varje enskilt år och om det uppstår ett underskott under ett år ska det regleras under de närmast följande tre åren. Det innebär att kommunstyrelsen i denna del instämmer med revisionens synpunkter och rekommendation.

Nu är ju situationen mer komplex än så.

I januari 2023 tillträdde de nya ledamöterna i kommunstyrelsen. I huvudsak är huvuddelen av ledamöterna nya i sin roller, vilket är en faktor i den process som i praktiken nystartades år 2023. Kommunens resultat för åren 2020 och 2021 utmynnade i kraftiga underskott, vilket innebar att dåvarande kommunstyrelse arbetade mycket hårt för att komma till rätta med underskotten. Det utmynnade i ett positivt resultat för 2022. Under 2022 framgick det att de ekonomiska förutsättningarna för 2023 och 2024 skulle försämras radikalt, framför allt på grund av en skenande inflation och väsentligt högre pensionskostnader. Kontentan av ovanstående var att den nya kommunstyrelsen ärvde en budget med en kraftig budgetbrist.

Under våren 2023 pågick en omfattande diskussion mellan kommunstyrelsen och tjänsteorganisationen med fokus på hur den ekonomiska situationen skulle hanteras, både på kort och lång sikt.

Postadress
Bräcke kommun
Box 190
843 32 Bräcke

Besöksadress
Hantverksgatan 25
Bräcke

Telefon
0693-161 00

E-post
bracke@bracke.se

Webbplats
www.bracke.se

Från tjänsteorganisationen framfördes att det är helt nödvändigt att hantera den ekonomiska situationen på ett **långsiktigt och strukturerat** sätt. Huvudmotiven till detta är att kommunstyrelsen behöver ta hänsyn till såväl den framtida personal- och kompetensförsörjningen som övriga speciallagar, exempelvis skollagen, socialtjänstlagen med flera. Alternativet att vidta "panikåtgärder" innebär en väsentligt sämre arbetsmiljö för kommunens medarbetare och en kommunal service som inte möter kommuninvånarnas behov och som riskerar att bryta mot de speciallagar som finns inom de kommunala kärnuppdragen.

De merkostnader som har uppstått i verksamheterna under 2023 (och 2024) beror främst på inflationen och dess följdverkningar. Därutöver drabbades äldreomsorgen, under 2023, av ett onormalt stort antal mycket personalkrävande brukarärenden (har inte hänt de senaste 20 åren) och en extremt hög personalomsättning inom hemsjukvård och rehabilitering (med mycket höga kostnader för inhyrd personal). Det är en direkt förklaring till den obalans som revisionen har noterat mellan budgetbristen på 24,7 mnkr, den positiva avvikelsen gällande skatter och bidrag (21,2 mnkr) och det redovisade underskottet med 13,7 mnkr (varav 2,5 mnkr har hanterats utanför balanskravet med anledning av beslutet om statsbidrag för att nå en ekonomi i balans).

Kommunstyrelsen har, utifrån ovanstående redogörelse, beslutat att vidta nödvändiga åtgärder på ett långsiktigt och strukturerat sätt. Det innebär att **senast** inför budget 2027 ska kommunen budgetera ett positivt resultat med **minst** en procent av skatter och statsbidrag. Kommunstyrelsen har också begärt konkreta, och siffersatta, åtgärdsplaner från teknik- och infrastrukturavdelningen, skol- och barnomsorgsavdelningen samt vård- och socialavdelningen. Två av dessa är antagna av kommunstyrelsen i februari 2024 medan en ska kompletteras för fastställande innan sommaren 2024. Samtliga tre planer är relevanta för såväl 2024 som kommande år och ska årligen revideras/kompletteras utifrån den ekonomiska uppföljningen.

I ekonomirapporten, maj 2023 (Sveriges Kommuner och Regioner) betonas vikten av långsiktighet trots ett stort antal försvårande faktorer.

Nedan följer ett citat från ekonomirapporten, maj 2023 (sidan 40):

"I lagrådsremissen "En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner" konstaterar regeringen att en alltför strikt reglering av kravet på återställande av negativa resultat riskerar att innebära kortsiktiga neddragningar som ur ett långsiktigt perspektiv inte kan ses som motiverat.

Att balansera en budget genom att dra ned på underhåll, förebyggande arbete, välfärdsteknik och effektiva digitala system är inte god ekonomisk hushållning trots att ekonomin på "ytan" kan ser stark ut."

Sammanfattning:

Med ovanstående underlag som grund har kommunstyrelsen **valt att vidta nödvändiga åtgärder på ett strukturerat och långsikt sätt**, det vill säga att vidta åtgärder för att nå ett ekonomiskt resultat som är i linje med god ekonomisk hushållning och att återställa balanskravsunderskottet. Motivet till detta är dels att skapa förutsättningar till en så bra **personal- och kompetensförsörjning** som möjligt genom att behålla befintlig personal och att kunna rekrytera ny personal, dels att säkerställa att den **kommunala servicen bedrivs i enlighet med de speciallagar** som styr den kommunala verksamheten. Konsekvensen av de två motiven är att kommunstyrelsen i det korta perspektivet inte lever upp till lagkraven i kommunallagen.

Revisionens rekommendation:
Att följa upp att åtgärderna vidtas och får förväntade effekter.

Kommunstyrelsens yttrande:
Kommunstyrelsen instämmer med revisionens rekommendation. De åtgärder som vidtas ska följas upp dels i syfte att bedöma om/att effekterna utfaller enligt plan, dels för att bedöma om åtgärderna är tillräckliga.

Revisionens rekommendation:
Att uppdatera de långsiktiga ekonomiska planerna så att de är aktuella och beakta dessa i budgetarbetet.

Kommunstyrelsens yttrande:
Kommunstyrelsen instämmer med revisionens rekommendation. Ambitionen är att under hösten 2024 uppdatera/revidera kommunfullmäktiges styrdokument Riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Målbilden med det reviderade styrdokumentet är att det ska vara vägledande både för det långsiktiga arbetet gällande god ekonomisk hushållning och ligga till grund för det årliga budgetarbetet.

Revisionens rekommendation:
Att följa upp att villkoren för statsbidraget uppfylls och att effekterna av åtgärderna leder till besparingar.

Kommunstyrelsens yttrande:
Kommunstyrelsen instämmer med revisionens rekommendation.
Uppföljning sker löpande av styrgruppen (tjänsteorganisationen) varannan vecka, informationer lämnas löpande till utskott och kommunstyrelse. Vid större avvikelser lämnar tjänsteorganisationen förslag på nya beslut (exempelvis nya rivningsobjekt eller förändringar i projektdirektiven för Nya Gällö skola respektive rivningar) till kommunstyrelsen för vidarehantering. Tjänsteorganisationen har även en löpande dialog med tjänstepersoner vid Kammarkollegiet för att säkerställa att kommunen lever upp till de villkor som följer med beslutet om statsbidrag. En slutredovisning ska ske till Delegationen den 31 oktober 2024. Därefter kommer uppföljningen fokusera på att den nya skolan byggs på ett sätt som medför att driftskostnader minskar i enlighet med den beviljade ansökan.

[redacted]

Richard Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

[redacted]

Marit Råbock
Nämndsekreterare